

ת"פ 10471/01/14 - מדינת ישראל נגד מ א- לא בעניינו, נ- בעניינו

בית משפט השלום בראשון לציון

28 דצמבר 2014

ת"פ 10471-01-14 מדינת ישראל נ' אואח'

בפני כב' סגן הנשיאה, השופט אברהם הימן
המאשימה

נגד
הנאשמים
1. מ א- לא בעניינו
2. נ- בעניינו

החלטה

בפני בקשה לביטול כתב האישום שהוגש כנגד הנאשם 2 (להלן- "הנאשם") מחמת שתי טענות מקדמיות, האחת לפי סעיף 149(4) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן- "החסד"פ") והאחרת לפי 149(10) לחסד"פ.

רקע דיוני

כנגד הנאשמים הוגש ביום 6/1/14 כתב אישום המייחס לנאשם 1 עבירה של תקיפה סתם ולנאשם עבירות של אימים והחזקת סכין למטרה לא כשרה.

על פי המתואר בכתב האישום, הנאשם 1 הינו אביה של הקטינה א.א (ילידת 2001) והנאשם הינו סבה.

בתאריך 21/12/12 בשעה 22:30 או בסמוך לכך, חלפה הקטינה בסמוך לקטין א.ל (יליד 1996, להלן- "א.ל" או "המתלונן") ולחברו אשר זהותו אינה ידועה במדויק למאשימה (להלן- "החבר") אשר עמדו ברחוב. בנסיבות אלה, פנה החבר אל הקטינה ואמר לה: "זה סוף העולם היום". משהבחין א.ל כי הקטינה נבהלה פנה אליה ואמר: "אל תדאגי הוא סתם צוחק איתך, לילה טוב".

בהמשך לכך, שבה הקטינה אל ביתה וסיפרה לנאשמים כי מספר נערים הבהילו אותה כי אמרו לה שהיום יגיע סוף העולם.

בתגובה לכך, יצאו הנאשמים מביתם בחיפוש אחר אותם נערים, כאשר הנאשם מצטייד לשם כך בסכין. הנאשמים הבחינו בא.ל והחבר, התקרבו אליהם ושאלו מדוע איימו על הקטינה. השניים השיבו כי לא התכוונו להבהילה וכי הדבר נאמר "בצחוק".

בנסיבות אלה, הוציא הנאשם מכיסו סכין, נופף בה לכיוונם של א.ל והחבר ואמר: "שזה לא יקרה שוב, פעם אחרונה שזה קורה, אם לא- זה יגמר אחרת". בהמשך לכך, תקף הנאשם 1 את א.ל בכך שסטר בפניו ותקף את החבר בכך שדחף אותו.

עמוד 1

במעשים המתוארים, נטען כי הנאשם 1 תקף את א.ל. והחבר שלא כדין וללא הסכמתם, וכי הנאשם איים שלא כדין, במלל ובהתנהגות, על א.ל. והחבר במטרה להפחידם או להקניטם, והחזיק בסכין מחוץ לתחום ביתו או חצריו מבלי שהוכיח כי החזקה בו כדין.

בדין שהתקיים בפני ביום 18/11/14 הודיע סניגורם של הנאשמים כי בעניינו של הנאשם 1 הושג הסדר טיעון ואילו בעניינו של הנאשם בכוונתו להגיש בקשה לביטול כתב האישום מחמת טענה מקדמית לפיה כתב האישום אינו מגלה עבירה ומחמת טענה מקדמית להגנה מן הצדק.

איפשרתי לצדדים להגיש טיעוניהם בכתב.

להלן אדון בכל אחת מהטענות.

דין והכרעה

לאחר שעיינתי בבקשת הנאשם ובתגובת המאשימה ובחנתי את טיעוניהם מצאתי כי אין בטענות הנאשם, הן אלה שעניינן פגם בכתב האישום והן אלה שעניינן פגם בהתנהלות המאשימה, להצדיק את ביטול כתב האישום.

סניגורו של הנאשם הרחיב, אמנם, בטיעון (אשר רובו ללא כל צורך), אולם, כפי שאפרט להלן, לא היה בו להניח תשתית מתאימה לביסוס הטענות המקדמיות.

הטענה כי כתב האישום אינו מגלה עבירה

הטענה המקדמית בהקשר זה נטענת ביחס לעבירה לפי סעיף 186א לחוק העונשין הקובעת:

"186. (א) המחזיק אגרופן או סכין מחוץ לתחום ביתו או חצריו ולא הוכיח כי החזיקם למטרה כשרה, דינו - מאסר חמש שנים".

הנאשם טוען כי כתב האישום אינו מגלה עבירה של החזקת סכין שלא כדין, ומבקש להישען, בנפרד ובמצטבר, הן על הטענה כי אין כתב האישום מפרט את הרכיב הנסיבתי של עבירת החזקת סכין והן על הטענה כי בנסיבות העניין מסוייגת אחריותו הפלילית של הנאשם בסייגים של הגנה עצמית וצורך.

באשר לרכיב הנסיבתי של עבירת החזקת סכין, טוען הנאשם כי אין בחומר החקירה ראיות לקיומו של רכיב זה בדבר החזקת הסכין מחוץ לבית או לחצר, שהוא יסוד הכרחי להוכחת היסוד העובדתי של עבירה של החזקת סכין שלא כדין. לטענתו, עיון מעמיק בתיק החקירה, לרבות בגרסתו של המתלונן, מלמד כי האירוע והאינטראקציה בין הנאשם לבין הנערים לא התרחשו כלל מחוץ לביתו או חצריו של הנאשם, ואין בו כל ראיה כי הנאשם יצא מפתח הבית שהינו בית פרטי בעל חצר בעת שהנערים שהו בסמוך לשער הכניסה לבית. על כן טוען הוא, כי לא יאה בידי המאשימה להוכיח את יסודות העבירה, וכי אילו היתה נותנת את הדעת לכך, קודם שהגישה את כתב האישום, היתה מונעת נזק של ממש אשר

נגרם לנאשם.

כאמור, הנימוק הנוסף שבפי הנאשם לביסוס טענתו לפיה כתב האישום אינו מגלה עבירה הוא כי לזכותו עומדים סייגים לאחריות פלילית מחמת צורך והגנה עצמית לפי סעיף 134 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן- "חוק העונשין"). טוען הנאשם כי המטרה לשמה החזיק את הסכין היתה כשרה, לפי שהחזיק בה באורח תמים לחלוטין ולצורך חיתוך עוגה, וכי בהמשך הצטייד בה עת יצא מחוץ לדלת הכניסה לבית (ומבלי שיצא מחצר הבית) בתגובה לאיום ממשי שהוצג בפניו על ידי נכדתו הקטינה.

המאשימה טוענת כי יש לדחות את טענת הנאשם לפיה אין ביכולתה להוכיח כי הנאשם החזיק את הסכין "מחוץ לתחום ביתו או חצריו". בתגובתה מפנה המאשימה לעדויות המתלונן, הנאשמים ואשת הנאשם 1 שבתיק החקירה, המוכיחות, לשיטתה, כי האירוע אירע מחוץ לבית ולחצר, והמלמדות על העדר היגיון בטענת הנאשם כי לא יצא את פתח החצר.

משמעותה של הטענה המקדמית לפיה העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מהוות עבירה, מחייבת לבחון האם אמנם פרשת העובדות שבכתב האישום מגלמת תשתית עובדתית לכאורה לכל רכיבי היסוד העובדתי שבעבירת החזקת סכין שלא כדין. הפועל המעשי לביסוס הטענה הוא **"שגם אם יודה הנאשם בכל העובדות המפורטות בכתב האישום, לא יהא בכך בסיס נאות להרשעתו בעבירה המיוחסת לו ... אשר על כן, אין טעם לקיים את הדיון על פי אותו כתב אישום, שהרי התביעה "מוגבלת" להוכחת העובדות המפורטות בו בלבד"** (ראו בספרו של המלומד י. קדמי, **סדר הדין בפלילים**, חלק שני, בעמ' 437).

בחינת טענת הנאשם בעניין זה מעלה כי אין בפיו טענה שכתב האישום חסר תשתית עובדתית באשר לרכיב הנסיבתי של עבירת החזקת סכין, אלא טענה כי אין בחומר החקירה כדי להוכיח את אותו רכיב נסיבתי ההכרחי לביסוס הרשעה בעבירה.

כידוע, טענה מקדמית נבחנת במסגרת האמור בכתב האישום, שכן בשלב המקדמי אין בפני בית המשפט אלא את כתב האישום.

עיון בכתב האישום מלמד דווקא כי יש בפרשת העובדות ביטוי (ולו אף מינימלי) לרכיב הנסיבתי (ראו בין היתר סעיף 4 בו). לפיכך, די בכך כדי לדחות את הטענה כי כתב האישום אינו מגלה עבירה לכאורה.

טענת הנאשם בדבר אי קיומן של ראיות להוכחת הרכיב הנסיבתי של עבירת החזקת סכין אינה טענה הניתנת לבחינה אל מול כתב האישום אלא אל מול חומר הראיות. מדובר בטענה שעניינה בפרוטנציאל הוכחה אשר אינה מתאימה לבירור כטענה מקדמית, בשלב מקדמי, בו מטבע הדברים טרם הוגשו הראיות.

הוא הדין אף באשר לטענת הנאשם כי לזכותו הגנות לפי פרק ה'1 לחוק העונשין. המאשימה בתגובתה התייחסה לגופן של ההגנות ואולם שוב ללא כל צורך.

סייגים לאחריות פלילית אינם ממין הטענות המקדמיות, לא ניתן לבררם בשלב זה והם טעונים הוכחה במידה הדרושה במהלך שלב הראיות.

על כן, ומטעמים אלה הבקשה לביטול כתב האישום לפי סעיף 149(4) לחסד"פ נדחית.

הטענה להגנה מן הצדק- אי קיום חובת יידוע ושימוע

הנאשם מבקש לבסס בקשתו לביטול כתב האישום על טענה להגנה מן הצדק משום שהמאשימה מנעה ממנו אפשרות לקיום הליך שימוע קודם להגשת כתב האישום בעבירה של פשע עת שלחה את מכתב היידוע לכתובת מקום האירוע נשוא האישום שאינה כתובת הנאשם הרשומה במשרד הפנים, ועל כן לא נדרש על ידו.

הנאשם טוען כי בכך נפל פגם בהתנהלות המאשימה אשר גרם להפרת זכותו לשימוע, וכי לולא הפגם, היה מתקיים בעניינו הליך שימוע בו היה שוטח בפני המאשימה את נסיבותיו האישיות אשר יש בהם לשכנעה שלא להגיש נגדו את כתב האישום במתכונתו החמורה או לכל הפחות להגיש נגדו כתב אישום פחות חמור.

בכלל זאת שטח הנאשם בבקשתו את נסיבותיו האישיות המיוחדות- היותו אב שכול לאחר שחיי בתו קופחו, בהיותה חיילת, באירוע טרור רצחני שאירע בשנת 2004 ועבודתו בצה"ל כאזרח עובד צה"ל המועסק בבסיס ציוד בתל השומר ביחידה בה שירתה בתו המנוחה ז"ל.

הנאשם טוען כי מאז שנרצחה בתו ז"ל נושא הוא בטרומה קשה ממנה לא השתקם באורח מלא, וכי התנהלותו ביום האירוע נשוא כתב האישום ותגובתו עת הקטינה נכדתו נכנסה לבית הוריה מבועתת וסיפרה כי ניסו לפגוע בה, מקבלות משמעות שונה לרקע עברו ומצבו. לטענתו, לו לא היתה נמנעת ממנו זכות השימוע היה בטענותיו אליו לשנות את עמדת המאשימה בהחלטתה להעמידו לדין בעבירה מסוג פשע.

כמו כן טוען הנאשם כי הגשת כתב האישום נגדו מעמידה אותו בסכנה ממשית לאובדן מקור פרנסתו ולפיטוריו, וכי לו היתה המאשימה מקיימת שימוע היה במכלול נתוניו האישיים להביא לשינוי עמדתה.

הנאשם אף טוען כי בנסיבות המיוחדות של עניינו לא ניתן יהיה לרפא את הפגם בהתנהלות המאשימה באמצעות קיום שימוע בדיעבד, לפי שכעת הינו בסטטוס נאשם להבדיל מסטטוס חשוד, וקיים חשש כי המאשימה "נעולה" בעמדתה ושמיעת טענותיו לא תיעשה בדרך פתוחה.

כמו כן טוען כי נוכח הנסיבות המיוחדות יש לראות את עניינו כמקרה חריג, בו עיוות הדין שנגרם לו עולה על האינטרס הציבורי שבהעמדה לדין, המצדיק ביטולו של כתב האישום.

מנגד, טוענת המאשימה כי יש לדחות טענת הנאשם לפיה כתב האישום מנוגד לעקרונות של צדק והגינות משפטית לפי שלא קיים בעניינו הליך שימוע. לטענת המאשימה מכתב היידוע נשלח לכתובת אותה מסר הנאשם בהודעתו במשטרה ואף חתם עליה, וכי בכך מילאה חובתה ביידוע הנאשם טרם הגשת כתב האישום. כמו כן טוענת המאשימה, כי מכל מקום אין להורות על ביטול כתב האישום, שעה כי מוכנה היא לקיים לנאשם הליך שימוע ענייני ואובייקטיבי. המאשימה

אף מציינת כי סניגורו של הנאשם נפגש עם ראש שלוחת התביעות ושטח כבר בפניו את כל הנסיבות הנטענות בבקשה.

סעיף 60א. לחסד"פ קובע כי על רשות התביעה חלה חובה לשלוח לחשוד בעבירה מסוג פשע הודעה לפי כתובת הידועה לה על כי חומר חקירה בעניינו הנוגע לעבירה מסוג פשע הועבר לידיה. לחשוד זכות לפנות אל רשות התביעה, בתוך 30 ימים מיום קבלת ההודעה, בבקשה מנומקת והמפרטת את טענותיו כנגד העמדתו לדין, ולבקש כי תימנע מהגשת כתב אישום כנגדו. משפנה החשוד בבקשה מנומקת כאמור, תודיע לו רשות התביעה על החלטתה בהקדם האפשרי ורשאית היא להזמין את החשוד להציג בפניה את טיעונו בעל פה.

בעניינו, אין חולק כי מכתב היידוע נשלח לנאשם שלא לכתובת מגוריו הקבועה בבת ים אלא לכתובתו של הנאשם 1 בראשון לציון, בה אירעה ההתרחשות נשוא האישום.

הנאשם טוען כי לא קיבל הודעה על משלוח מכתב רשום בכתובת מגוריו ועל כן לא ידע עליו ולא ניגש לסניף הדואר לקבלו. הנאשם צירף לבקשתו תיעוד תומך מרשות הדואר.

המאשימה טוענת כי מכתב היידוע נשלח לנאשם לפי כתובת שמסר הוא בהודעתו למשטרה והיא כתובת הנאשם 1, שהוא חתנו, וכי מילאה אחר חובת היידוע.

על פי סעיף 60א. האמור תמלא המאשימה חובתה ביידוע הנאשם על כוונה להגיש נגדו כתב אישום בעבירה של פשע במשלוח מכתב יידוע לכתובתו הידועה לה, וכי אם נשלחה הודעת יידוע בדואר רשום, רואים אותה כאילו הומצאה כדין גם בלא חתימה על אישור מסירה.

במקרה זה, אין בפני די כדי לברר האם הכתובת אליה נשלח מכתב היידוע לנאשם היא אכן הכתובת אשר נמסרה על ידי הנאשם ככתובתו או לאו.

אכן, לאור חשיבותו של הליך היידוע, אין המאשימה יכולה להסתפק במשלוח מכתב יידוע לכתובת ידועה סתם, וראוי כי תאתר את כתובתו הקבועה והרשומה של חשוד, אשר דומה כי לשם כך תידרש רק "לחיצה" במחשביה.

מכל מקום, ואף אם אצא מתוך הנחה לטובת הנאשם כי המאשימה לא מילאה חובתה ביידועו קודם להגשת כתב האישום וכי המצאתה את מכתב היידוע לנאשם לא היתה המצאה כדין, מגיע אני לכלל מסקנה כי אין בפגם זה לקפח את הנאשם ולהצדיק את ביטולו של כתב האישום.

כאמור, הגשת כתב האישום כנגד הנאשם תוך הפרת זכותו ליידוע ולשימוע לפי סעיף 60א לחסד"פ הינה פעולה מינהלית שנפל בה פגם, אלא שזכות הנאשם ליידוע אינה זכות מוחלטת אשר הפרתה תצדיק, בכל מקרה ובהכרח, את בטלותו של כתב האישום. ההלכה הפסוקה החילה על מקרה כגון דא את דוקטרינת הבטלות היחסית. בהתאם לכך רשאי בית המשפט לשקול את נסיבותיו של כל מקרה ומקרה ולבחון האם ניתן לרפא את הפגם/ להסיר את המחדל

שנפל בניהול ההליך באמצעים חמורים פחות מביטול כתב האישום. כל כך תוך איזון ראוי ונכון בין זכות הנאשם להליך הוגן אל מול הפגיעה באינטרס הציבורי (ראו ע"פ 1053/13 הייכל נ' מדינת ישראל, פורסם בנבו).

בפסיקת בתי המשפט ביטוי לתוצאות שונות באשר להצדקת ביטול כתב האישום משום אי קיום הליך היידוע, והנאשם בבקשתו אף הפנה לפסקי דין אחדים, אלא, שכאמור, יש לבחון כל מקרה לגופו, ואין עסקינן בגישה אחידה ומוחלטת שיש להחיל על כל המקרים.

בענייננו, אין הפגם באי קיום חובת יידוע ושימוע מצדיק את ביטולו של כתב האישום.

בפי הנאשם טענות לנסיבות קשות ומצערות ולהשלכותיהן על התנהגותו בעת האירוע נשוא כתב האישום וכן טענות על העמדת מקום פרנסתו בסכנה כשמעל ראשו אישום בעבירה של פשע אשר ראוי למאשימה ליתן עליהם את הדעת.

עם זאת, בהתייחס לעובדות האישום והתשתית שהוצגה בפני איני סבור כי אילו היה מתקיים בענייננו הליך שימוע בטרם הוגש כתב האישום, התוצאה הוודאית וההכרחית היתה אי הגשת כתב האישום או הפחתת חומרתו.

אכן על המאשימה להקפיד ולקיים חובת יידוע ושימוע מראש, אולם ביצוע הליך שימוע בדיעבד, שעה שההליך הפלילי מצוי בשלב מקדמי וכאשר הנאשם טרם מסר מענה למיוחס לו בכתב האישום, יש בו כדי לרפא את הפגם באופן שיתאפשר לנאשם לשטוח בפני התביעה את טענותיו.

איני מקבל את טענת הנאשם לפיה עריכת השימוע בדיעבד- בצילו של כתב אישום תלוי ועומד- אינה אפקטיבית. המאשימה אשר טענה כי כבר נתקיימה פגישה בין סניגורו של הנאשם לראש שלוחת התביעות ובה נשמעו טענות הנאשם (ויש לתמוה על כך שהנאשם לא הזכיר זאת), אף הצהירה כי מוכנה היא לשמוע את הנאשם וחזקה עליה כי תעשה זאת במידת פתיחות ראויה. מבחינה פרקטית, כאן המקום לציין ואף להדגיש, ביושבי בדין בימי דיון המכונים "מוקד פלילי" נמצא כי במספר לא מבוטל של תיקים, לאחר שהתביעה שמעה הנאשם ובא כוחו, ושקלה שוב, החליטה לבקש חזרה מכתב האישום. מעשה זה, שולל הבסיס לטענה כי התביעה "נעולה" אחר כתב האישום. כאמור, הניסיון המצטבר מראה ההיפך.

על כן, אין ענייננו במקרה של פגם בהתנהלות הרשות אשר פוגע פגיעה ממשית וחריפה בעקרונות של צדק והגינות. לנאשם עדיין שמורה הזכות לבקש קיום הליך שימוש ולהידבר עם המאשימה במסגרתו יוכל לשכנעה שלא להעמידו לדין.

כידוע, ביטולו של כתב אישום מטעמי הגנה מן הצדק יעשה במקרים חריגים ביותר בהם תחושת הצדק מזדעזעת אל מול מחדלה של הרשות. אין זה המקרה שלפני, ולא התרשמתי בקיומו של קשר סיבתי בין מחדלה של המאשימה לבין פגיעה בזכויות הנאשם באופן היכול לבסס את המסקנה כי לא ניתן יהיה להבטיח, בנסיבות העניין דנן, קיום משפט הוגן. על כן, באיזון שבין אינטרס הנאשם לבין האינטרס הציבורי הן זה המבקש להעמיד לדין והן זה המבקש לשמור על הוגנות ההליך הפלילי, אין הראשון גובר. אין מדובר בנסיבות מקרה זה במצב בלתי הפיך שאינו ניתן לתיקון וראוי כי יעשה

התיקון.

לאור האמור לעיל, נדחית אף טענת הנאשם לביטול כתב האישום משום הגנה מן הצדק.

סוף דבר, הבקשה לביטול כתב האישום נדחית.

אני מורה למאשימה לאפשר לנאשם קיום שימוע מאוחר, ככל שהוא מעוניין בכך.

המזכירות תשלח את ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, ו' טבת תשע"ה, 28 דצמבר 2014, בהעדר הצדדים.